

Số: /TTr-BTC

Hà Nội, ngày tháng năm 2026

DỰ THẢO
20/4/2026

TỜ TRÌNH

Chính sách của Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản (sửa đổi)

Kính gửi: Chính phủ.

Thực hiện quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật, Bộ Tài chính kính trình Chính phủ chính sách của Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản (sửa đổi) như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT XÂY DỰNG CHÍNH SÁCH

1. Cơ sở chính trị, pháp lý

- Hiến pháp năm 2013 có quy định thay đổi về các trường hợp trưng mua, trưng dụng tài sản so với Hiến pháp năm 1992, cụ thể:

+ Hiến pháp năm 1992 quy định: Tài sản hợp pháp của cá nhân, tổ chức không bị quốc hữu hoá. Trong trường hợp thật cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh và vì lợi ích quốc gia, Nhà nước trưng mua hoặc trưng dụng có bồi thường tài sản của cá nhân hoặc tổ chức theo thời giá thị trường. Thể thức trưng mua, trưng dụng do luật định.

+ Hiến pháp năm 2013 quy định: Quyền sở hữu tư nhân và quyền thừa kế được pháp luật bảo hộ. Trường hợp thật cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh hoặc vì lợi ích quốc gia, tình trạng khẩn cấp, phòng, chống thiên tai, Nhà nước trưng mua hoặc trưng dụng có bồi thường tài sản của tổ chức, cá nhân theo giá thị trường.

- Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã xác định một trong những định hướng phát triển đất nước giai đoạn 2021 – 2030: “Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ tư duy, xây dựng, hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển bền vững về kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, môi trường..., tháo gỡ kịp thời những khó khăn, vướng mắc; khơi dậy mọi tiềm năng và nguồn lực, tạo động lực mới cho sự phát triển nhanh và bền vững đất nước”.

- Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng đã xác định nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ XIV là: “Tập trung ưu tiên xây dựng đồng bộ thể chế phát triển, trọng tâm là hệ thống pháp luật, cơ chế, chính sách nhằm tháo gỡ kịp thời, dứt điểm các nút thắt, điểm nghẽn, thúc đẩy đổi mới sáng tạo, bảo đảm sự đồng bộ, hài hoà giữa tăng trưởng và phát triển; giữa kinh tế, xã hội, môi trường với quốc phòng, an ninh, đối ngoại; giữa đổi mới, hoàn thiện

thể chế với các chuyển đổi trọng tâm, toàn diện trên mọi lĩnh vực, phù hợp với mô hình chính quyền 3 cấp, đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh, bền vững đất nước trong kỷ nguyên mới.”.

- Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII đề ra nhiệm vụ: *“Tiếp tục xây dựng, hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển, trước hết là thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN; khẩn trương rà soát, bổ sung, hoàn thiện các quy định pháp luật không còn phù hợp, trùng chéo, hoặc chưa đầy đủ, nhất là về đầu tư, kinh doanh, đất đai, quy hoạch, ngân sách, tài sản công, thuế... theo hướng vướng mắc ở cấp nào thì cấp đó chủ động tích cực sửa đổi, hoàn thiện;”.*

- Nghị quyết số 66-NQ/TW ngày 30/4/2025 của Bộ Chính trị về đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới đã chỉ đạo: *“Xây dựng và hoàn thiện pháp luật về kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa theo hướng xây dựng môi trường pháp lý thuận lợi, thông thoáng, minh bạch, an toàn, chi phí tuân thủ thấp; triệt để cắt giảm, đơn giản hóa điều kiện đầu tư, kinh doanh, hành nghề, thủ tục hành chính bất hợp lý; thúc đẩy khởi nghiệp sáng tạo, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh ổn định. ... Tạo cơ sở pháp lý để khu vực kinh tế tư nhân tiếp cận hiệu quả các nguồn lực về vốn, đất đai, nhân lực chất lượng cao...”; “Khẩn trương sửa đổi, bổ sung các văn bản pháp luật đáp ứng yêu cầu thực hiện chủ trương tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị, sắp xếp đơn vị hành chính, gắn với phân cấp, phân quyền tối đa theo phương châm “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm” và việc cơ cấu lại không gian phát triển mới ở từng địa bàn.”*

- Nghị quyết số 68-NQ/TW ngày 04/5/2025 của Bộ Chính trị về phát triển kinh tế tư nhân yêu cầu đẩy mạnh bảo vệ quyền sở hữu, quyền tài sản của khu vực kinh tế tư nhân, thực hiện rà soát, hoàn thiện và thực thi hiệu quả quy định pháp luật về bảo vệ quyền sở hữu tài sản, giảm thiểu rủi ro pháp lý.

- Kết luận số 119-KL/TW ngày 20/01/2025 của Bộ Chính trị về định hướng đổi mới, hoàn thiện quy trình xây dựng pháp luật đã nêu rõ: *“Bên cạnh một số bộ luật, luật quy định về quyền con người, quyền công dân, tổ tụng tư pháp cần cụ thể, về cơ bản các luật khác, nhất là luật điều chỉnh các nội dung về kiến tạo phát triển chỉ quy định những vấn đề khung, những vấn đề có tính nguyên tắc thuộc thẩm quyền của Quốc hội, còn những vấn đề thực tiễn thường xuyên biến động thì giao Chính phủ, bộ, ngành, địa phương quy định để bảo đảm linh hoạt, phù hợp với thực tiễn. Bảo đảm tính kịp thời của việc ban hành văn bản quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành luật, nghị quyết của Quốc hội”; “Phân định rõ thẩm quyền lập pháp và thẩm quyền lập quy, luật chỉ quy định những vấn đề thuộc thẩm quyền Quốc hội, không luật hóa các nội dung thuộc phạm vi điều chỉnh của văn bản dưới luật; cơ bản không quy định thủ tục hành chính, trình tự, hồ sơ trong luật mà giao Chính phủ, các bộ quy định theo thẩm quyền nhưng không được đặt thêm thủ tục hành chính, phát sinh thêm giấy phép con so với hiện hành”.*

- Kết luận số 121-KL/TW ngày 24/01/2025 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá XIII về việc tổng kết Nghị quyết số 18-NQ/TW đã đề ra nhiệm vụ “Tập trung các nguồn lực để tiếp tục khẩn trương hoàn thiện thể chế, cơ chế vận hành các cơ quan, đơn vị, tổ chức của hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng; phân định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của Quốc hội, Chính phủ, cơ quan hành pháp, cơ quan tư pháp; xác định rõ trách nhiệm giữa Trung ương và địa phương và giữa các cấp chính quyền địa phương; đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, bảo đảm Trung ương tăng cường quản lý vĩ mô, xây dựng thể chế, chiến lược, quy hoạch, kế hoạch đồng bộ, thống nhất, giữ vai trò kiến tạo và tăng cường kiểm tra, giám sát, “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm”.

- Kết luận số 126-KL/TW ngày 14/2/2025, Kết luận số 127-KL/TW ngày 28/2/2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư đã yêu cầu phải rà soát, hoàn thiện thể chế pháp luật.

- Kết luận số 179-KL/TW ngày 25/7/2025 của Bộ Chính trị về tiếp tục triển khai các nhiệm vụ hoàn thiện tổ chức bộ máy và hoạt động của mô hình chính quyền địa phương 2 cấp đã yêu cầu: “tiếp tục khẩn trương, quyết liệt hoàn thiện hệ thống văn bản quy định, hướng dẫn triển khai thực hiện bộ máy theo mô hình chính quyền địa phương 2 cấp”; “tiếp tục rà soát, ban hành theo thẩm quyền và trình các cấp có thẩm quyền ban hành các dự án luật, nghị quyết, nghị định, thông tư có liên quan đến phân cấp, phân quyền”.

- Kết luận số 09-KL/TW ngày 10/3/2026 của Bộ Chính trị về hoàn thiện cấu trúc hệ thống pháp luật Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới trong đó đặt ra một số định hướng: “Xác định rõ quy phạm pháp luật công và quy phạm pháp luật tư trong xây dựng pháp luật. Các quy phạm pháp luật điều chỉnh quan hệ giữa các cơ quan nhà nước với nhau hoặc giữa cơ quan nhà nước với cá nhân, tổ chức (quy phạm pháp luật công) được thiết kế cụ thể, chặt chẽ, minh bạch, bảo đảm thực hiện tốt chức năng trao thẩm quyền đủ mạnh cho các cơ quan trong bộ máy nhà nước, đồng thời kiểm soát hiệu quả, phòng ngừa nguy cơ lạm dụng, lợi dụng quyền lực.”; “Ưu tiên ban hành các quy định pháp luật tạo cơ sở pháp lý đồng bộ cho hoạt động của bộ máy nhà nước theo mô hình chính quyền 3 cấp”.

- Tại điểm 3.2 Nghị quyết số 244/2025/QH15 ngày 13/11/2025 của Quốc hội về Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2026 với mục tiêu tăng trưởng từ 10% trở lên đã xác định một trong những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu là: “tiếp tục rà soát, xử lý ngay các khó khăn, vướng mắc trong hệ thống pháp luật do Ban Chỉ đạo Trung ương chỉ đạo, kịp thời phát hiện, đề xuất sửa đổi, bổ sung các luật, quy định còn bất cập, mâu thuẫn”; “kiên quyết cắt giảm, đơn giản hóa thủ tục hành chính”.

Từ các chủ trương, định hướng của Đảng, ý kiến chỉ đạo của Đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm cho thấy việc sửa đổi, bổ sung các quy định của pháp luật để đẩy mạnh phân cấp, phân quyền gắn với sắp xếp, tổ chức chính quyền địa

phương 02 cấp là những nhiệm vụ hết sức quan trọng, cấp bách hàng đầu của hệ thống chính trị trong giai đoạn hiện nay; đồng thời việc xây dựng Luật chỉ quy định những vấn đề thuộc thẩm quyền Quốc hội, tuyệt đối không luật hoá các nội dung thuộc thẩm quyền của Chính phủ và các bộ, ngành; những vấn đề thực tiễn biến động thường xuyên thì giao cho Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, địa phương quy định để bảo đảm linh hoạt trong điều hành.

Theo đó, để thực hiện các chủ trương, định hướng nêu trên của Đảng, đòi hỏi phải xây dựng Luật thay thế Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản năm 2008 để đáp ứng chủ trương hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật hiện nay, phù hợp với mô hình tổ chức hệ thống chính trị sau khi sắp xếp tinh gọn bộ máy, sắp xếp đơn vị hành chính và đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, bảo đảm tính đồng bộ, thống nhất với Hiến pháp năm 2013 và các Luật có liên quan được ban hành trong giai đoạn từ năm 2008 đến nay.

2. Cơ sở thực tiễn

Trong quá trình xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một trong những yêu cầu đặt ra là phải đáp ứng đầy đủ, kịp thời nhu cầu về nhân lực, vật lực trong trường hợp xảy ra hoặc có nguy cơ xảy ra chiến tranh, thiên tai, hỏa hoạn, dịch bệnh, tai nạn và các tình huống cấp thiết khác đe dọa nghiêm trọng đến an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội, tính mạng, sức khỏe của nhân dân. Để đáp ứng nhu cầu này, các quốc gia đều sử dụng tổng hợp các biện pháp, trong đó cho phép thực hiện trưng mua, trưng dụng tài sản của các tổ chức, cá nhân.

Theo các cam kết của Chính phủ Việt Nam với các nước thuộc khối ASEAN và các nước khác (Italia, Ôt-xtrây-li-a, Vương quốc Anh,...) về khuyến khích và bảo hộ đầu tư như: Thỏa thuận khung về các lĩnh vực đầu tư của ASEAN, Hiệp định “Trung tâm Giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế (ICSID)”,... thì việc trưng mua, trưng dụng tài sản phải đáp ứng 04 điều kiện cơ bản là: (i) để sử dụng vào mục đích công; (ii) theo các thủ tục được pháp luật quy định; (iii) không phân biệt đối xử và (iv) có sự bồi thường theo giá thị trường.

Theo đó, Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản được Quốc hội thông qua vào ngày 03/6/2008 quy định Nhà nước chỉ thực hiện trưng mua, trưng dụng tài sản để đáp ứng yêu cầu về tài sản trong trường hợp thật cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh và vì lợi ích quốc gia mà các biện pháp huy động khác không đáp ứng được; đồng thời, quy định cụ thể, rõ ràng về các nguyên tắc, điều kiện, thẩm quyền, trình tự, thủ tục trưng mua, trưng dụng tài sản để tránh việc lạm dụng quyền hạn, xâm hại đến quyền và lợi ích hợp pháp của chủ sở hữu, chủ sử dụng tài sản. Việc ban hành Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản đã tạo cơ sở pháp lý cho việc huy động nguồn lực cần thiết trong các trường hợp theo luật định (đặc biệt là trong giai đoạn diễn ra đại dịch Covid-19), đồng thời, bảo đảm quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, hộ gia đình, cá nhân, cộng đồng dân cư đối với tài sản thuộc quyền sở hữu, quyền sử dụng hợp pháp của mình.

Việc trưng mua, trưng dụng tài sản theo quy định tại Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản được thực hiện trong một số tình huống đặc biệt khi các biện pháp huy động khác không thực hiện được. Vì vậy, từ khi Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản được ban hành, trên thực tiễn chỉ tập trung vào giai đoạn phòng, chống dịch bệnh Covid-19 mới áp dụng thực hiện và chủ yếu là áp dụng hình thức trưng dụng đối với các tài sản là nhà, công trình xây dựng của các cơ quan nhà nước, đơn vị sự nghiệp công lập để phục vụ công tác phòng, chống dịch bệnh. Theo tổng hợp báo cáo của các Bộ, ngành, địa phương thì từ năm 2008 đến nay, có 07 địa phương (Phú Thọ, Ninh Bình, Bắc Ninh, Gia Lai, Nghệ An, Quảng Trị, Tuyên Quang) phát sinh việc trưng dụng tài sản để phục vụ cho điều trị bệnh nhân trong đại dịch Covid-19, tổng số quyết định trưng dụng được ban hành là 124 Quyết định với tổng số tài sản được trưng dụng là 131 tài sản (trụ sở làm việc, trường học, khách sạn, nhà máy, kho vật tư nông nghiệp, lò đốt rác, máy móc thiết bị y tế, xe ô tô cứu thương,...).

Tuy nhiên, hiện nay, trong kỷ nguyên toàn cầu hóa, các mối đe dọa chuyển dịch từ an ninh truyền thống sang an ninh phi truyền thống, phạm vi bảo vệ được mở rộng sang các vấn đề về biến đổi khí hậu, dịch bệnh, khủng bố, tội phạm mạng,... thì các quy định hiện hành về tài sản thuộc đối tượng trưng mua, trưng dụng chưa bao quát đầy đủ để đáp ứng yêu cầu liên quan đến phát triển khoa học, công nghệ, chuyển đổi số như: “công trình hạ tầng kỹ thuật, cơ sở hạ tầng viễn thông, hạ tầng số”....

Đồng thời, từ sau khi Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản năm 2008 được ban hành, đến nay hệ thống pháp luật có liên quan đã có nhiều sự thay đổi; một số văn bản quy phạm pháp luật quy định về việc huy động phương tiện, tài sản nhưng chỉ dẫn áp dụng theo pháp luật về trưng mua, trưng dụng tài sản. Qua rà soát, một số quy định tại Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản năm 2008 cần điều chỉnh để thống nhất với hệ thống pháp luật ban hành sau và chủ trương đẩy mạnh phân cấp, phân quyền của Đảng, Nhà nước như: việc giao Thủ tướng Chính phủ quyết định hủy bỏ quyết định trưng mua, trưng dụng tài sản trong trường hợp Bộ trưởng, Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp tỉnh không quyết định hủy bỏ quyết định trưng mua, trưng dụng tài sản của mình; việc xác lập sở hữu của Nhà nước (Hiến pháp năm 2013 không còn quy định về hình thức sở hữu Nhà nước), việc xác định thảm họa do thiên tai, dịch bệnh gây ra trên diện rộng (Luật Phòng thủ dân sự năm 2023 đã quy định cụ thể các cấp độ phòng thủ dân sự tương ứng với mức độ, phạm vi của thảm họa),...

Đặc biệt, thực hiện chủ trương, nghị quyết, kết luận của Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ Chính trị, Ban bí thư, Quốc hội về việc sắp xếp tinh gọn bộ máy, sắp xếp đơn vị hành chính; căn cứ Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật và Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2025, để kịp thời đáp ứng theo mô hình tổ chức hệ thống chính trị sau sắp xếp đơn vị hành chính, Bộ Tài chính đã báo cáo Chính phủ ban hành Nghị định số 125/2025/NĐ-CP ngày 11/6/2025 về việc phân định thẩm quyền của chính quyền địa phương 02 cấp trong lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ Tài chính, trong đó có nội dung phân

định thẩm quyền của cấp huyện tại Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản. Theo quy định tại Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2025 thì “*Chậm nhất là ngày 01 tháng 3 năm 2027, các văn bản quy phạm pháp luật có nội dung quy định về tổ chức, nhiệm vụ, quyền hạn và quy định khác có liên quan của chính quyền địa phương các cấp phải được sửa đổi, bổ sung để bảo đảm phù hợp với tổ chức đơn vị hành chính, các nguyên tắc và các nhiệm vụ, quyền hạn của chính quyền địa phương các cấp quy định tại Luật này*”.

Xuất phát từ cơ sở chính trị, pháp lý và thực tiễn nêu trên, việc xây dựng chính sách làm cơ sở xây dựng Luật thay thế Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản năm 2008 là cần thiết.

II. MỤC ĐÍCH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG CHÍNH SÁCH

1. Mục đích xây dựng chính sách

a) Thể chế hóa chủ trương, đường lối của Đảng và Nhà nước về hoàn thiện hệ thống pháp luật, sắp xếp tổ chức bộ máy, sắp xếp đơn vị hành chính, bảo vệ quyền sở hữu và lợi ích của người dân, doanh nghiệp về tài sản.

b) Hoàn thiện các nội dung của Luật hiện hành bị tác động bởi sắp xếp, tổ chức bộ máy, sắp xếp đơn vị hành chính; đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, gắn với sắp xếp, tổ chức chính quyền địa phương 02 cấp.

c) Bảo đảm tính đồng bộ, thống nhất trong hệ thống pháp luật.

d) Huy động kịp thời nguồn lực về tài sản để đáp ứng nhu cầu của Nhà nước trong trường hợp thật cần thiết theo luật định; bảo đảm quyền và lợi ích hợp pháp của các tổ chức, hộ gia đình, cá nhân đối với tài sản thuộc quyền sở hữu, quyền sử dụng hợp pháp.

2. Quan điểm xây dựng chính sách

a) Bảo đảm tuân thủ các quy định của Hiến pháp năm 2013 (đã được sửa đổi, bổ sung năm 2025); bám sát và cụ thể hóa đầy đủ chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật tại Nghị quyết số 27-NQ/TW, Nghị quyết số 66-NQ/TW, Nghị quyết số 68NQ/TW, Kết luận số 119-KL/TW, Kết luận số 121-KL/TW, Kết luận số 126KL/TW, Kết luận số 127-KL/TW, Kết luận số 134-KL/TW, Kết luận số 179KL/TW, Nghị quyết số 198/2025/QH15,...; bảo đảm thống nhất với quy định hiện hành tại các luật có liên quan.

b) Quán triệt chủ trương của Trung ương, Quốc hội về việc “Luật chỉ quy định những vấn đề khung, những vấn đề có tính nguyên tắc, đúng thẩm quyền của Quốc hội” nhằm bảo đảm tính ổn định của hệ thống pháp luật.

c) Tập trung rà soát, sửa đổi, bổ sung các quy định để bảo đảm phù hợp với mô hình tổ chức của hệ thống chính trị sau khi sắp xếp; đẩy mạnh phân cấp, phân quyền trong trưng mua, trưng dụng tài sản.

d) Bảo đảm vừa kế thừa những quy định còn phù hợp vừa khắc phục các hạn chế, bất cập, vướng mắc từ thực tiễn thi hành Luật trong thời gian qua.

III. PHẠM VI, ĐỐI TƯỢNG ÁP DỤNG CỦA CHÍNH SÁCH

1. Phạm vi

Hoạt động trung mua, trung dụng tài sản của cơ quan, người có thẩm quyền.

2. Đối tượng áp dụng

- Các Bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương, Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương.

- Tổ chức, cá nhân có thẩm quyền quyết định trung mua, trung dụng tài sản.

- Các tổ chức, cá nhân có tài sản trung mua, trung dụng.

- Các tổ chức, cá nhân khác có liên quan.

IV. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG CHÍNH SÁCH

Theo quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2025, Bộ Tài chính đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan liên quan thực hiện quá trình xây dựng chính sách như sau:

1. Tổng kết đánh giá thi hành Luật Trung mua, trung dụng tài sản trên toàn quốc, làm rõ những kết quả đạt được, khó khăn, vướng mắc và nguyên nhân trong quá trình thực thi.

2. Tổ chức làm việc với các cơ quan, đơn vị có liên quan để tham vấn chính sách, làm rõ nhu cầu sửa đổi toàn diện Luật Trung mua, trung dụng tài sản nhằm thể chế hóa các chủ trương, chính sách mới của Đảng và Nhà nước, đáp ứng yêu cầu huy động tài sản trong các trường hợp cần thiết, cấp bách trong giai đoạn mới.

3. Tổ chức rà soát các văn bản quy phạm pháp luật liên quan trong hệ thống pháp luật Việt Nam để bảo đảm sự thống nhất, đồng bộ giữa Luật Trung mua, trung dụng tài sản với các luật khác. Đồng thời, tiên hành đánh giá tác động đối với các nhóm chính sách dự kiến bảo đảm quy trình xây dựng Luật Trung mua, trung dụng (sửa đổi) đúng quy định, có cơ sở lý luận và thực tiễn vững chắc.

4. Nghiên cứu xây dựng báo cáo chính sách, trong đó làm rõ sự cần thiết xây dựng Luật Trung mua, trung dụng tài sản (sửa đổi), xác định nhóm các chính sách được đề xuất, phân tích tác động kinh tế, xã hội, tính hợp hiến, hợp pháp và khả năng thực thi của từng chính sách.

V. MỤC TIÊU, NỘI DUNG CỦA CHÍNH SÁCH

1. Chính sách 1: Hoàn thiện quy định về các trường hợp trung mua, trung dụng tài sản để quy định chi tiết Hiến pháp và thống nhất với các luật có liên quan đến trung mua, trung dụng tài sản

1.1. Xác định vấn đề chính sách

- Hiện nay, các quy định về các trường hợp trung mua, trung dụng tài sản quy định tại Hiến pháp có sự thay đổi; quy định về các trường hợp được trung mua, trung dụng tài sản tại Luật Trung mua, trung dụng tài sản chưa thật sự thống nhất đồng bộ với quy định về các trường hợp được trung mua, trung dụng tài sản tại các luật chuyên ngành.

- Một số trường hợp phát sinh trong thực tiễn như phòng thủ dân sự, khắc phục thảm họa, dịch bệnh quy mô lớn chưa được quy định rõ trong pháp luật về trung mua, trung dụng tài sản.

Do đó, cần thiết phải hoàn thiện quy định về các trường hợp trung mua, trung dụng tài sản để bảo đảm phù hợp với Hiến pháp năm 2013 và bảo đảm tính thống nhất của hệ thống pháp luật.

1.2. Mục tiêu của chính sách

- Bảo đảm tính đồng bộ, thống nhất với Hiến pháp và các luật có liên quan về quốc phòng, an ninh, tình trạng khẩn cấp, phòng thủ dân sự, phòng chống thiên tai, dịch bệnh.

- Tăng cường tính minh bạch, hạn chế lạm dụng việc trung mua, trung dụng tài sản; từ đó bảo đảm quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, hộ gia đình, cá nhân có tài sản.

- Tạo cơ sở pháp lý đầy đủ cho cơ quan của Nhà nước có thể huy động kịp thời nguồn lực về tài sản để phục vụ cho các tình huống khẩn cấp, cấp bách.

1.3. Các giải pháp thực hiện chính sách

- *Giải pháp 1:* Giữ nguyên như hiện hành.

- *Giải pháp 2:* Hoàn thiện các trường hợp trung mua, trung dụng tài sản để quy định chi tiết cho các trường hợp trung mua, trung dụng tài sản theo Hiến pháp và bảo đảm đồng bộ, thống nhất các luật có liên quan đến trung mua, trung dụng tài sản (Luật Phòng thủ dân sự, Luật Phòng, chống thiên tai, Luật An ninh quốc gia, Luật An ninh mạng, Luật Phòng, chống khủng bố,...).

- *Giải pháp 3:* Hoàn thiện theo hướng quy định khung các trường hợp trung mua, trung dụng tài sản và giao Chính phủ quy định chi tiết các trường hợp trung mua, trung dụng tài sản.

1.4. Giải pháp tối ưu được lựa chọn và lý do lựa chọn

Giải pháp 2 là lựa chọn tối ưu vì: (i) Đáp ứng mục tiêu của chính sách, giải quyết triệt để vấn đề đặt ra từ thực tiễn; (ii) Quy định chi tiết các trường hợp trung mua, trung dụng tài sản trên cơ sở Hiến pháp năm 2013, đồng thời bảo

đảm tính thống nhất của hệ thống pháp luật; (iv) Nâng cao hiệu quả huy động và sử dụng nguồn lực tài sản của xã hội trong các tình huống khẩn cấp, phục vụ yêu cầu bảo đảm quốc phòng, an ninh, phòng chống thiên tai và ứng phó với các nguy cơ đe dọa an toàn xã hội; (iv) Tăng tính minh bạch trong trung mua, trung dụng tài sản, hạn chế lạm dụng việc trung mua, trung dụng tài sản, Nhà nước chỉ thực hiện trung mua, trung dụng tài sản khi trong những trường hợp theo luật định, qua đó góp phần thời bảo đảm tốt hơn quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân có tài sản trung mua, trung dụng.

1.5. Nội dung của chính sách theo giải pháp được lựa chọn

Hoàn thiện các trường hợp trung mua, trung dụng tài sản để đồng bộ, thống nhất với hệ thống pháp luật có liên quan. Theo đó, quy định việc trung mua, trung dụng tài sản được áp dụng trong các trường hợp:

- Khi đất nước trong tình trạng chiến tranh, tình trạng khẩn cấp về quốc phòng hoặc thiết quân luật theo quy định của pháp luật về quốc phòng và pháp luật về tình trạng khẩn cấp.

- Khi an ninh quốc gia có nguy cơ bị đe dọa theo quy định của pháp luật về an ninh quốc gia, an ninh mạng.

- Khi mục tiêu quan trọng về an ninh quốc gia có khả năng bị xâm phạm hoặc cần được tăng cường bảo vệ theo quy định của pháp luật về quốc phòng và pháp luật về an ninh quốc gia.

- Khi phải ứng phó và khắc phục thảm họa do thiên tai, dịch bệnh theo quy định của pháp luật về phòng thủ dân sự, pháp luật về phòng, chống thiên tai.

- Khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp theo quy định của pháp luật về tình trạng khẩn cấp.

- Khi chống khủng bố theo quy định của pháp luật về phòng, chống khủng bố.

2. Chính sách 2: Hoàn thiện quy định về các loại tài sản được trung mua, trung dụng để bảo đảm bao quát các loại tài sản trong thực tiễn nhằm huy động kịp thời nguồn lực về tài sản đáp ứng nhu cầu của Nhà nước trong trường hợp thật cần thiết theo luật định

2.1. Xác định vấn đề của chính sách

- Quy định pháp luật hiện hành về các loại tài sản được trung mua, trung dụng còn chưa đầy đủ, chưa bao quát hết các loại tài sản phát sinh trong thực tiễn, đặc biệt là các tài sản mới, tài sản phi truyền thống.

- Quy định về tài sản được trung mua, trung dụng còn phân tán tại nhiều văn bản pháp luật khác nhau, thiếu tính thống nhất, đồng bộ, gây khó khăn trong tra cứu và áp dụng; ảnh hưởng đến khả năng huy động kịp thời nguồn lực tài sản.

2.2. Mục tiêu của chính sách

- Hoàn thiện quy định pháp luật về các loại tài sản được trưng mua, trưng dụng theo hướng bao quát đầy đủ các loại tài sản trong thực tiễn; bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ của hệ thống pháp luật về trưng mua, trưng dụng tài sản.

- Thiết lập cơ chế về các loại tài sản được trưng mua, trưng dụng để đáp ứng yêu cầu huy động nguồn lực trong các tình huống khẩn cấp nhưng đồng thời vẫn phải bảo đảm quyền sở hữu về tài sản của các tổ chức, cá nhân.

2.3 Các giải pháp thực hiện chính sách

- *Giải pháp 1:* Giữ nguyên như hiện hành.

- *Giải pháp 2:* Hoàn thiện quy định theo hướng mở rộng các loại tài sản được trưng mua, trưng dụng để bảo đảm bao quát các trường hợp trong thực tiễn và đồng bộ với hệ thống pháp luật hiện hành.

- *Giải pháp 3:* Hoàn thiện quy định theo hướng hạn chế loại tài sản được trưng mua để bảo đảm quyền sở hữu về tài sản của tổ chức, cá nhân và mở rộng các loại tài sản được trưng dụng để bảo đảm bao quát các trường hợp trong thực tiễn và đồng bộ với hệ thống pháp luật hiện hành.

2.4. Giải pháp tối ưu được lựa chọn và lý do lựa chọn

Giải pháp 3 là lựa chọn tối ưu vì: (i) Góp phần hoàn thiện khuôn khổ pháp lý về trưng mua, trưng dụng tài sản, bảo đảm các quy định của pháp luật phản ánh đầy đủ hơn sự đa dạng của các loại tài sản trong bối cảnh phát triển của nền kinh tế và khoa học – công nghệ hiện nay; (ii) Giúp Nhà nước chủ động hơn trong việc huy động các nguồn lực tài sản của tổ chức, cá nhân khi phát sinh các tình huống khẩn cấp liên quan đến quốc phòng, an ninh, phòng, chống thiên tai hoặc các tình huống đặc biệt khác theo quy định của pháp luật; (iii) Góp phần bảo đảm tốt hơn quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân có tài sản trưng mua, trưng dụng thông qua việc xác định rõ phạm vi tài sản; bảo đảm phù hợp với chủ trương của Đảng tại Nghị quyết số 68-NQ/TW về phát triển kinh tế tư nhân yêu cầu đẩy mạnh bảo vệ quyền sở hữu, quyền tài sản của khu vực kinh tế tư nhân, thực hiện rà soát, hoàn thiện và thực thi hiệu quả quy định pháp luật về bảo vệ quyền sở hữu tài sản, giảm thiểu rủi ro pháp lý.

2.5. Nội dung của chính sách theo giải pháp được lựa chọn

- Hoàn thiện quy định về các loại tài sản được trưng mua theo hướng hạn chế các loại tài sản trưng mua, chỉ áp dụng trưng mua đối với các loại tài sản thực sự cần thiết phải chuyển quyền sở hữu cho Nhà nước nhằm phục vụ quốc phòng, an ninh, lợi ích quốc gia, tình trạng khẩn cấp, phòng chống thiên tai, dịch bệnh. Theo đó, việc trưng mua chỉ áp dụng đối với các tài sản là thuốc, vắc xin, lương thực, thực phẩm, vật tư, nguyên, nhiên vật liệu, công cụ, dụng cụ và các vật tiêu hao khác.

Mục tiêu của nội dung này là bảo đảm quyền sở hữu tài sản của tổ chức, cá nhân, hạn chế việc Nhà nước chuyển quyền sở hữu tài sản của người dân.

- Hoàn thiện quy định về các loại tài sản được trưng dụng theo hướng mở rộng phạm vi các loại tài sản có thể trưng dụng để đáp ứng yêu cầu thực tiễn trong tình hình mới, như: vật nuôi, công trình kết cấu hạ tầng, công trình hạ tầng kỹ thuật, cơ sở hạ tầng viễn thông, hạ tầng số,... Không trưng dụng đối với tài sản mà việc sử dụng làm mất hoặc thay đổi bản chất tài sản.

3. Chính sách 3: Hoàn thiện quy định để tăng cường phân cấp, phân quyền trong trưng mua, trưng dụng tài sản

3.1. Xác định vấn đề của chính sách

- Quy định hiện hành về thẩm quyền quyết định trưng mua, trưng dụng tài sản còn tập trung chủ yếu ở một số chức danh nhất định ở cấp trung ương và Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp tỉnh; chưa bảo đảm phân cấp, phân quyền phù hợp với yêu cầu quản lý nhà nước trong tình hình mới.

- Việc phân định thẩm quyền giữa các cơ quan, người có thẩm quyền trong trưng mua, trưng dụng tài sản chưa rõ ràng, dẫn đến lúng túng trong tổ chức thực hiện, dẫn đến nguy cơ chồng chéo, đùn đẩy trách nhiệm.

- Trình tự, thủ tục trưng mua, trưng dụng tài sản chưa được chuẩn hóa thiếu quy định về thành phần hồ sơ, thời hạn thực hiện, trách nhiệm thực hiện làm kéo dài thời gian xử lý, đặc biệt trong các tình huống khẩn cấp.

- Mức độ chủ động của chính quyền địa phương trong quyết định trưng mua, trưng dụng tài sản còn hạn chế, chưa đáp ứng yêu cầu huy động nhanh nguồn lực phục vụ quốc phòng, an ninh, phòng chống thiên tai, dịch bệnh.

3.2. Mục tiêu của chính sách

- Hoàn thiện quy định về thẩm quyền quyết định trưng mua, trưng dụng tài sản theo hướng phân cấp, phân quyền rõ ràng, hợp lý giữa các cơ quan, các cấp chính quyền.

- Nâng cao tính chủ động, trách nhiệm của các bộ, ngành và chính quyền địa phương trong việc quyết định và tổ chức thực hiện trưng mua, trưng dụng tài sản.

- Quy định rõ ràng về trình tự, thủ tục trưng mua, trưng dụng tài sản theo hướng đơn giản hoá, rút ngắn thời gian xử lý, đặc biệt trong các tình huống khẩn cấp.

3.3 Các giải pháp thực hiện chính sách

- *Giải pháp 1:* Giữ nguyên như hiện hành.

- *Giải pháp 2:* Rà soát, hoàn thiện quy định cụ thể tại Luật thẩm quyền quyết định trưng mua, trưng dụng tài sản và chuẩn hóa quy trình, thủ tục, biểu mẫu, thời hạn trưng mua, trưng dụng tài sản.

- *Giải pháp 3*: Rà soát, hoàn thiện theo hướng quy định khung một số nội dung chính có tính nguyên tắc liên quan đến thẩm quyền quyết định, trình tự, thủ tục trung mua, trung dụng tài sản và giao Chính phủ quy định chi tiết.

3.4 Giải pháp tối ưu được lựa chọn và lý do lựa chọn

Giải pháp 3 là lựa chọn tối ưu vì: (i) Phù hợp với chủ trương của Đảng và Nhà nước về tăng cường phân cấp, phân quyền; phù hợp với định hướng hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật: Luật chỉ quy định những vấn đề thuộc thẩm quyền Quốc hội; những vấn đề thực tiễn biến động thường xuyên thì giao cho Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, địa phương quy định để bảo đảm linh hoạt trong điều hành trong quản lý nhà nước; (ii) Bảo đảm tính linh hoạt trong quản lý nhà nước, cho phép Chính phủ kịp thời điều chỉnh, bổ sung hoặc phân định lại thẩm quyền quyết định trung mua, trung dụng tài sản phù hợp với yêu cầu thực tiễn khi phát sinh yêu cầu mới trong công tác bảo đảm quốc phòng, an ninh, phòng chống thiên tai, thảm họa hoặc các tình huống khẩn cấp khác; (iii) Bảo đảm việc tổ chức thực hiện thống nhất trên phạm vi cả nước, vì Chính phủ có thể quy định cụ thể hơn về phạm vi, điều kiện, trình tự thực hiện thẩm quyền của các cơ quan, qua đó bảo đảm tính đồng bộ trong hệ thống quản lý.

3.5. Nội dung của chính sách theo giải pháp được lựa chọn

- Quy định khung về thẩm quyền quyết định trung mua, trung dụng tài sản theo hướng xác định danh mục các chức danh có thẩm quyền quyết định trung mua, trung dụng tài sản, việc xác định cụ thể từng chức danh có thẩm quyền quyết định trung mua, trung dụng tài sản theo từng trường hợp cụ thể thì giao Chính phủ quy định chi tiết.

- Quy định khung về các bước cơ bản trong trình tự trung mua, trung dụng tài sản như: Quyết định trung mua, trung dụng tài sản; Tổ chức thực hiện trung mua, trung dụng tài sản; Xác định giá trung mua, giá trị bồi thường; Thanh toán tiền trung mua, bồi thường; Hoàn trả tài sản (đối với trường hợp trung dụng); Quản lý, sử dụng tài sản trung mua, trung dụng. Đối với các nội dung cụ thể của từng bước như hồ sơ, thời hạn, Biểu mẫu thì giao Chính phủ quy định chi tiết.

4. Chính sách 4: Hoàn thiện quy định về xác định giá trung mua, giá trị bồi thường khi trung dụng tài sản nhằm bảo hộ quyền và lợi ích hợp pháp của các tổ chức, hộ gia đình, cá nhân đối với tài sản thuộc quyền sở hữu, quyền sử dụng hợp pháp

4.1. Xác định vấn đề của chính sách

- Quy định pháp luật hiện hành về xác định giá trung mua tài sản và giá trị bồi thường khi trung dụng tài sản còn thiếu cụ thể về phương pháp, trình tự và thời hạn thực hiện, dẫn đến khó khăn trong áp dụng.

- Chưa có quy định phù hợp để xác định giá đối với các loại tài sản đặc thù, không phổ biến trên thị trường, gây lúng túng và kéo dài thời gian xử lý trong thực tiễn.

- Thủ tục xác định giá còn phức tạp, mất thời gian, làm giảm hiệu quả trưng mua, trưng dụng tài sản, đặc biệt trong các tình huống khẩn cấp.

4.2. Mục tiêu của chính sách

Hoàn thiện quy định pháp luật về xác định giá trưng mua tài sản và giá trị bồi thường khi trưng dụng tài sản theo hướng rõ ràng, thống nhất, dễ áp dụng; thiết lập cơ chế xác định giá phù hợp với từng loại tài sản để đơn giản hóa thủ tục, rút ngắn thời gian xác định giá, nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện trưng mua, trưng dụng tài sản; đồng thời, vẫn phải bảo đảm việc xác định giá trưng mua, giá trị bồi thường sát với giá thị trường nhằm bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân có tài sản.

4.3. Các giải pháp thực hiện chính sách

- *Giải pháp 1:* Giữ nguyên như hiện hành.

- *Giải pháp 2:* Hoàn thiện quy định về việc xác định giá trưng mua tài sản, giá trị bồi thường khi trưng dụng tài sản theo hướng thiết lập cơ chế bảng giá, khung giá phục vụ trưng mua, trưng dụng tài sản.

- *Giải pháp 3:* Hoàn thiện quy định về việc xác định giá trưng mua tài sản, giá trị bồi thường khi trưng dụng tài sản theo hướng áp dụng linh hoạt phù hợp với từng loại tài sản, đối với tài sản có thông tin giá thị trường của nhà sản xuất, nhà cung cấp thì sử dụng giá có sẵn, đối với tài sản có tính đặc thù, không phổ biến trên thị trường thì áp dụng cơ chế thẩm định giá độc lập hoặc Hội đồng thẩm định giá để xác định.

4.4. Giải pháp tối ưu được lựa chọn và lý do lựa chọn

Giải pháp 3 là lựa chọn tối ưu vì: (i) Đáp ứng mục tiêu của chính sách, giải quyết triệt để vấn đề đặt ra từ thực tiễn; (ii) Giúp bảo đảm tốt hơn quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, hộ gia đình, cá nhân có tài sản trưng mua, trưng dụng thông qua việc quy định rõ ràng, minh bạch hơn về cơ chế xác định giá trưng mua và bồi thường, bảo đảm giá trưng mua, bồi thường sát với giá trị thực tế của tài sản, hạn chế tình trạng áp giá hành chính; (iii) Cơ chế xác định giá trưng mua và bồi thường hợp lý sẽ góp phần tăng cường sự đồng thuận của xã hội, hạn chế khiếu nại, tranh chấp và tạo điều kiện thuận lợi cho việc huy động tài sản phục vụ yêu cầu quản lý nhà nước trong các trường hợp thật cần thiết theo quy định của pháp luật; (iv) Bảo đảm tính linh hoạt, phù hợp với cơ chế kinh tế thị trường và thực tiễn đa dạng của tài sản.

4.5. Nội dung của chính sách theo giải pháp được lựa chọn

Hoàn thiện quy định về việc xác định giá trưng mua tài sản, giá trị bồi thường khi trưng dụng tài sản theo hướng áp dụng linh hoạt phù hợp với từng loại tài sản, cụ thể:

(1) Đối với tài sản có thông tin giá thị trường thì có thể áp dụng một trong các căn cứ sau để xác định giá: Giá do nhà sản xuất, nhà cung cấp công bố; Giá trong hợp đồng mua bán, hóa đơn hợp pháp;....

(2) Đối với tài sản đặc thù, không phổ biến trên thị trường thì thực hiện xác định giá thông qua doanh nghiệp thẩm định giá hoặc Hội đồng thẩm định giá do cơ quan nhà nước có thẩm quyền thành lập.

VI. NHỮNG NỘI DUNG BỔ SUNG MỚI SO VỚI HỒ SƠ CHÍNH SÁCH GỬI THẨM ĐỊNH (NẾU CÓ)*

VII. DỰ KIẾN NGUỒN LỰC, ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM CHO VIỆC THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH

1. Ban hành văn bản quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành chính sách

Ngay sau khi Luật Trung mua, trung dụng tài sản (sửa đổi) được Quốc hội thông qua, Chính phủ giao các bộ, ngành liên quan chuẩn bị theo thẩm quyền để trình ban hành hoặc ban hành theo thẩm quyền các văn bản quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành Luật, bảo đảm tiến độ thực hiện.

2. Tuyên truyền, phổ biến chính sách

Bộ Tài chính là cơ quan chủ trì, phối hợp với các cơ quan có liên quan tổ chức tuyên truyền, phổ biến rộng rãi nội dung chính sách của Luật Trung mua, trung dụng tài sản (sửa đổi) tới các Bộ, cơ quan trung ương, chính quyền địa phương và các tổ chức, cá nhân có liên quan.

3. Bảo đảm nguồn lực thực hiện các chính sách

Với các chính sách dự kiến quy định, việc triển khai thực hiện Luật không đặt ra yêu cầu tăng thêm biên chế hoặc nhân lực mới. Các bộ, ngành và địa phương thực hiện chính sách trên cơ sở sử dụng hiệu quả nguồn lực hiện có, không làm phát sinh thêm tổ chức bộ máy, biên chế và ngân sách thường xuyên.

VIII. THỜI GIAN DỰ KIẾN TRÌNH QUỐC HỘI DỰ ÁN, DỰ THẢO VĂN BẢN

Thời gian dự kiến trình Quốc hội dự án Luật Trung mua, trung dụng (sửa đổi): Tháng 9/2026.

Trên đây là Tờ trình chính sách Luật Trung mua, trung dụng (sửa đổi), Bộ Tài chính xin kính trình Chính phủ xem xét, quyết định.

Xin gửi kèm theo:

(1) Báo cáo tổng kết thi hành Luật Trung mua, trung dụng tài sản năm 2008.

(2) Báo cáo đánh giá tác động chính sách.

(3) Bản thuyết minh quy phạm hóa chính sách.

(4) Báo cáo rà soát các chủ trương, đường lối của Đảng, văn bản quy phạm pháp luật, điều ước quốc tế có liên quan đến chính sách Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản (sửa đổi).

Nơi nhận:

- Như trên;
- Bộ trưởng BTC (để b/cáo);
- Văn phòng Chính phủ;
- Bộ Tư pháp;
- Vụ Pháp chế;
- Lưu: VT, QLCS.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**

Tạ Anh Tuấn